

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben készve átvéve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 5.

Tönkre tett remények.

(—a.) A remény kedves, sokat ígérő virága korán hajtott ki. Még fagyos a föld kérge, hólepel borítja a mezőket, hideg, zord, nyers, egészségtelen a levegő. A tavasz legelső virága a kikeleti hóvirág is még az ébredő természet reménységét hirdeti, csak akkor meri elődugni kedves kis fejét a hó alól, mikor megenyhül a levegő. De ha néha egy-egy csábító nap-sugár korábban csalja ki a földből, kegyetlenül tönkre teszi a kései fagy első lehelete. Mindazáltal mégis bekövetkezik a tavasz a maga idején . . .

A magyar nemzet politikai életének hosszú, zord tele még mindig nem akar véget érni. Sőt mint a természetben a télnek éppen a legvége szokott a legzordabb lenni, melyet legjobban megérez a hosszas hideg által elcsigázott természet, — hasonlóképpen a mi politikai tülkükből éppen az lesz, úgy látszik, a legzordabb, amelyik még hátra van belőle . . .

Az a reménység is, amely a királyi üzenetének és a koalíció vezérbizottsága propositiójának nyomában fakadt, korai virág volt, nem őrizték eléggé a zord időjárástól, — tönkre tette a fagy. Alig is fog egyhamar másik kelni nyomában.

És ez a legkétségbeesettebb.

Ha ösztönszerűleg reménykedtünk is, nem tápláltunk valami vérmes reményeket. Tudtuk jól, megirtuk a mostani bé-

ketárgyalások kezdetén, hogy csak nagy áldozat, meg lemondás árán juthat a nemzet csak valamelyes békéhez is. Sejtettük azt is, hogy a parlamenti többség vezéreinek propositióit nem fogja rövidesen elfogadni a király, hanem sokat kell még abból lefaragni, hogy valami legyen belőle. De azt már csaknem biztosra vettük, hogy legalább a további tárgyalások alapjául elfogadják azt Bécsben.

Sajnos, a koalíció propositióit teljesen elutasította a felség, a béketárgyalásoknak vége szakadt.

Mikor Andrássy azon az emlékezetes szerdai napon audiencián volt, a bécsi lapok félre nem érhető gunyos hangon írták, hogy most kezdődik a koalíció hamvazó szerdája. Elviselték ezt a csipkedést is, de hiábavaló volt a hamuhintés is.

Mikor a békének első kis halvány reménye felcsillant, a haladópartí lapok siettek telekürtölni a világot, hogy a koalíció leszerelt, becsapta az országot, cserbenhagyta a választókat. Eltűrték ezt is, még csak nem is védekeztek ellene, csak türelemre intették az országot és hiába való volt az is. Csak újabb megalázódás érte az alkotmányos többség vezéreit, de sem a békéhez, sem a győzelemhez nem vezették közelebb az országot egy lépéssel sem.

Sőt béke helyett még ádázabb háború fenyegeti a nemzetet

Mi lesz most? — ezt kérdezi mindenki. Feleletet nem tud adni reá senki, aki tudna, nem meri megmondani.

Annyit tudunk, hogy akár feloszlatják a parlamentet, akár berekesztik az ülészakot, a magyar alkotmányos parlamenti életnek jó időre befellegzett. Hogy azonban mi lesz akkor, ha — aminek szintén hire jár — országgyűlési felhatalmazás nélkül fognak az országban erőszakkal ujonczozni és adót szedni? — azt csak a népek felett őrködő jó Isten tudja.

A reményt azonban nem adjuk fel most sem.

A természet törvénye arra tanít bennünket, hogy ha néha fagy éri is a korán kikelt virágot, azért mégis bekövetkezik a tavasz a maga idejében.

Lesz még a magyar nemzetnek is tavasza, ha sokáig tart is még a tél.

Hamvazószerda után negyven napig kell böjtölni. Sok lemondásba és önmegtagadásba kerül, de a negyvennapos böjt után biztosan beköszönt a feltámadás magasztos ünnepe s örömtelt szívvel zengik a hivek az alleluja felséges himnuszát.

A koalíció hamvazó szerdája után elmaradhatatlan böjt, lemondás, önmegtagadás következik a nemzetre.

De bizunk benne, hogy elhozza utána, ha sokáig tart is, de biztosan elhozza a népek felett őrködő Gondviselés a magyar nemzet alleluja feltámadási ünnepét is.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az első versem.

Irt a »Tanítók köre« január 31-iki estélyén felolvasta

Páll Ilona.

Némely dolgokra az ember kitünően emlékszik.

Egy hétfői reggelrel ép az én hetem kezdődött a takarításban. — Ugy-e, tetszenek ismerni ezt a rendszert?

Hogy amelyik kedves családban legalább két »nagy« lány van, ott takarítás sora a hetekkel fordul. Hát így fordult evvel a hétfői reggelrel az én hetem is.

Ó néha gyönyörű dolog a takarítás: Az ember kitarja az ablakokat; beárad a friss, hűs reggeli levegő, az aranyos napfény; az ember kendőjéből bóbítat igazgat magának, a kezébe fogja a portürölőt, a csinos lakkos nyelű tollporozóját és kikönyököl az ablakon. És tán éppen dobpergést hall: vagy a k. v. a honvédek özösköl! Még egy hamaros mozdulat a bóbítá-

körül . . . aztán az ember közömbös arczczal rázza a portürölőt. S ép diszkrétül vissza akar huzódni, amikor — nil Tiszteltetés . . . kivont karddal! Persze fogadjuk.

Aztán — ó a beömlő napfénytől is — egyszerre minden csillog, mosolyog az ember körül: a bútorok, a képek, minden. A tollporozó vigan, bolondosan siklik végig néha tiszter is ugyanazon a butoron. Igaz, hogy egy másiktól meg néha épenséggel meglepedezik a kis szeleburdi. No de ez nem baj meg lehet neki bocsátani. Meg Mert mondjuk, hogy az ember előtte való nap nem fejezhette be olvasmányát, vagy egy verses könyv akad a kezébe, hát nyugodtan leült és olvas . . . olvas.

Közbe azért kirázhatja a portürölőt! Aztán hallgal egyszer csak három-negyed tiz. Hol a toll porozó: hamar végig vele a butorokon, képeken könyveken. S tizre fényesen elkészül. Pont tizre. Mert melyik mama nem hangoztatja, hogy a hamar munka ritkán jó s amely házi kisasszony tiz óra előtt fejezi be a takarítást, ott nem kívánna a kuckókba pillantani?! Persze.

Ó a toll porozó kedves, kedves! És az ilyen takarítás gyönyörű dolog!

Amde — az a hétfői reggel, amire olyan nagyon jól emlékszem, nem ilyen volt. Más Egészen, egészen más: Egy csipetnyi kék ég se, egy szikrányi nap se. Egy szürkeség, egy ólomszürkeség az egész világ.

És esett és szakadt és ömlött az eső. És bizonyára minden mama így szól a kedves leányaihoz: Mivel az utcái ablakokat nem nyithatjuk ki, később szellőztetünk s a portürölőket a folyosón rázzátok ki. Az enyém is így szól. — És — és szakadó esőben az ember nem igen hall dobpergést sem!?

Persze.

De azért ösztönszerűleg az ablakig megy — meg vissza; tán többször is. És egy persze tán össze is kulcsolja a kezét, töprengve; mit tegyen, mit tegyen? A portürölő és tollporozó kicsuszta a kezéből, le a földre s tán onnan néznek szepegve, mentegetőzve, hogy hát ők nem okai semminek. Igaz. De az ember ügyet sem vet rájuk, tán rájuk is lép, amint újra és

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szives tudomására adja nagybecsült vevőinek és a nagyérlemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skot és Honespon, valamint angol double mellénykülönlegességgel megérezkezték, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

A biharmegyei függetlenségi párt gyűlése.

— Sass Ede nyílt levele ellen. —

Biharmegye függetlenségi és 48-as pártjának Nagyváradon 1906. febr. 5-én d. e. 10 órakor tartott rendkívüli választmányi ülése Sass Edének a «Nagyvárad» felelős szerkesztőjének a párt központi főjegyzői állásáról való lemondását tudomásul veszi s egyben, minthogy lemondást tartalmazó hírlapi nyílt levél Zichy Jenő gróf a párt nagyérdemű diszelnökének személyét is oda állította a lemondás egyik momentumául: kimondja a választmány, hogy «azt a támadást, mely Sass urnak ismert «Nyílt levél»-ben gróf Zichy Jenő ur a párt diszelnöke ellen napvilágot látott, a választmány visszautasítja, elítéli, kárhoztatja, jogtalannak, indokolatlannak, valótlan állításokat tartalmazónak nyilvánítja, vele szemben a párt diszelnökét további rendíthetetlen és önzetlen nagyrabecsüléséről biztosítja s erről gróf Zichy Jenő urat jegyzőkönyvi uton értesíti. Amennyiben pedig a nyílt levélben elhangzott támadás gróf Apponyi Albert ur a függetlenségi politika eme nagynevű zászlóhordozójára is nemkevésbé jogtalan és sértő megjegyzéseket tesz, a választmány a nyílt levél ezt a részét is elítéli, oktalannak, sőt izléstelennek találja s vele szemben Apponyi grófot a párt változatlan tiszteletéről és odaadásáról biztosítván, őt e határozatról jegyzőkönyvi uton értesíteni rendeli.

A választmány egyébként a főjegyzői tendők ideiglenes ellátásával megbizta dr Fráter Pál ügyvéd, eddigi pártjegyzőt, az ő helyettesítésére pedig felkérte Rigó Zoltánt.

Foglalkozott végül a választmány póttartalékosok segélyezésének ügyével és elhatározta, hogy a vármegye alispánjával egyetértőleg fog ebben az ügyben, minden politikai színezet mellőzésével akciózt indítani. E célból Nadányi Károly központi pártelnök vezetésével hét tagú küldöttség ment az ülés folyamán a vármegye alispánjához s vele a segélyezés tárgyában oly nemű megállapodásra jutott, hogy a mozgalomba a vármegye összes községeit bele kell vonni s annak adminisztratív és társadalmi uton leendő eszközlése után az alispán elnöklete alatt összeülő vegyes bizottság feladata leendő a beérkezett segélyek igazságos felosztása.

Az ülésen jelen voltak:

Nadányi Károly központi pártelnök, Szabó

Gyula, Sebess Gyula, Leszkai János, Pozsgay Károly, Kerekes Elek, Bodó Bertalan, Vertán Zoltán pártelnökök, R. Deák János, Kiss Sándor, dr Tomm Béla, B. Győri Sándor, Király István, N. Kovács Imre, Balog Gy, János, Kiss László, Czégény István, Kincses László, Lörcincz János, Kiss János és dr Fráter Pál.

A politikai válság.

Csillagtalán, sötét az ég. Sehol egy reménység. A nemzettel ismét játékot űztek. Jóhiszemű közeledése újból elutasításra talált. Kinos bizonytalanság uszik a politika levegőjében. A lelkeken erőt vesz a kétség, a csüggedés és az elkeseredés.

Andrássy elutasításának részletei ismeretese. Fölmerül a kérdés, mi lesz ezután? És megfelel rá egy becsi újság, amely azt írja, hogy már most a *tényleges abszolútizmus* napjait következnek. Házfólosztatás, választások kiharása nélkül, különféle újabb erőszakos intézkedések, amelyeknek előkészítésére Fejérváry közelebről ismét Bécsbe utazik. Hir szerint ezek közt az erőszakos próbálkozások között volna a *vezérbizottság főlösztatása is*.

A vezérbizottság tegnapi ülésén elhatározta, hogy közzéteszi Andrássy előterjesztéseit és a vezérbizottság rájuk vonatkozó határozatát. A haladó-pártiak tehát, akik szemforgatva kárhoztatták a titoktartást, most nem támaszkodhatnak többé ebben a tekintetben sem. A király és nemzet közt újabban folytatott tárgyalások tartalma most nem ismeretes. Es a koalíciónak nincs miért szégyenkeznie. De ismeretesek a tárgyalások eredménytelensége is és ez eléggé elszomorító. Nos, ennek a dicsőségnek sem a vezérbizottság az oka.

A vezérbizottság igazán vaskövetkezeteséggel őrzi meg híven álláspontját, hangulata pedig harciasabb mint valaha.

Részletes tudósításunk fővárosi tudósítónk telefonjelentése alapján a következő:

Andrássy a királynál.

Vasárnap d. e. a király elsőnek Fejérváryt fogadta, aztán Gautsch, végül Andrássy követ-

kezett. Andrássy rövid félórát töltött a királynál. A kihallgatás eredményét a következő szavakkal közölte az újságírókkal:

Ő Felsege nem fogadta el a koalíció előterjesztéseit.

Többet a grófból a legügyesebb faggatásokkal sem vettek ki. Végre egy újságíró föl-tette a kérdést, hogy teljes szakítást jelent-e a királyi válasz? Mire Andrássy így felelt:

— Még nem tudom; majd meglátjuk.

Ez annak a napnak eredménye, melyhez a nemzet oly sok reményt fűzött.

Tanácskozás a kaszinóban.

Andrássy vasárnap este a Nemzeti Kaszinóban közölte a király elhatározását a pártelnökkel. Jelen voltak: Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, Darányi Ignác, báró Bánffy Dezső és gróf Zichy Aladár. Vita, vagy tanácskozás nem igen volt. Andrássy a következőt közölte a pártvezérekkel.

»A király a koalíció javaslatát megjegyzés nélkül visszautasította; de megjegyezte, hogy a koalíció még mindig átveheti a kormányt a statusquo, vagy is Fejérváryék programja alapján, de minden feltétel és kikötés nélkül.«

Ezt a közlést a vezérek hallgatagul fogadták. A csendet gróf Zichy Aladár törte meg elsőnek, aki azt mondta, hogy még így is át kell venni a kormányt. Az ország ezt is helyeselni fogja, ha csak ismét rendes viszonyokhoz jut.

A többiek nem nyilvánítottak véleményt, hanem azt mondták: »Bizzuk a vezérlő-bizottságra!«

A M-g az itt közlötteknek Zichy Aladár grófra vonatkozó passzusát megczáfolja. Szó sem igaz belőle.

A két program.

Annyi vesztett csata után Bécs ismét háborút kezd. Háborút csak azért, hogy megmutassa, mennyire nincs magyar alkotmány.

Azok a feltételek u. i. a melyeket a király

újra az ablakhoz megy: még is esik, oh, örökké fog esni!

Hát essék — gondoltam én — ugy sincs semmi kedvem, ugyis szomorú vagyok magam is. Ki is bogozom a bóbítámat. Így. Legyen belőle kendő, egy egyszerű kendő. És bekötöttem vele a fejemet. Szomorúságom ugyis egy titkos szomorúság. Így, így hívom: titkos. Ne lássa hát meg senki arcomon.

Lám, sóhajtok is: a szívem mélyén van ez a titok és ez a szomorúság. Bezárva a szívembe.

Oh, a szívembe zárt titkos szomorúság! És — és leültem, leomlottam asztalkám elé egy székre. Mind sűrűbben és sűrűbben sóhajtottam. És sóhajtásommal persze a titkom a szomorú titkom is felszakadt szívemből az ajkamig, s ki kellett mondanom is. Ő nem szeret ő nem szeret sugom! Erre éles villanással nyílt a szívembe a még igazabb: ő gyűlöl engem!

Gyűlöl. Igen, a multkor is mellettem ült a zongoránál ép mellettem s mégis azt mondta: játssza: »Hej de szörnyű messze vagyok te tőled! Ilyet! Na igen, játszottam, de azért is azt mondtam; ez az én nótám. Oh, de azért mégis nagyon szerencsétlen vagyok! S arcomat kezeimbe termettem s fejemet lehajtottam asztalkámra. S alig egy percz múlva — mutató ujjamat odaérintem szempillámhoz s képzeld, mi volt rajta? . . . Könnyecsepp igazi könnyecsepp! Istenem! Micsoda gyönyörűség! én szenvedek!! »Gyönyörűség azért szenvedni, a kit szeretünk« mondják a költők És igazunk van.

Én is azt értem most, amit a költők . . . Ha én is egy versbe írnám, amit érzek! — Ha a szívemet megnyitnám s kiömlene belőle a fájdalom, titkos fájdalom! Meg is kell nyitnom, különben még megreped. Hisz írják a költők is. S egyszerre számtalan vers, szomorú fájdalmas nóták csengtek a fülemben. Az egyikből is egy-két szó a másiktól is. — Éreztem, hogy ez a csengés bongás nem lehet más, mint az ihletés pillanata. — Az, az! Papírt elő, tollat! Es irtam. Hogy szenvedek, hogy fáj a szívem, oly nagyon, hogy azt csak a jó Isten tudja meg tán a bugó vadgalambok. Aztán érzem, hogy nem sokáig élek én és hogy, ha meghalok ne boruljon a koporsómra csak legalább egy könnyet ejtsen a sirhalmomra. Ó A végére egy sarkövet is rajzoltam, amint ráhajlik a szomorú füz hervadt lombja. S ráirtam a nevem; élt 15 évet.

És most azt elrejtteni, elrejtteni, elrejtteni! Hová is? Hogy rá ne találjon senki, senki, legkivált Ő ne.

A vizitszobánk asztalán volt egy piros aranykötésű album! Iskolai dolgozataim s rajzaim kötődtek bele évről-évre. Ő ezt mindig lapozgatja, mindig valahányszor jön s — pedig tudja, hogy halálom — irásaimat mindig ékezet nélkül olvassa belőle. Juj! Lám; ez az album is tanuja az ő hidegségének, az ő gyűlöletének irántam. Hol is volna hát méltóbb helye a verseimnek is, mint ép ebben az albumban? És belerejtettem.

És ültötte a háromnegyed tizet. Hamar a tollporozót. Tizre kész voltam.

Megkönnyebbülve lélekzettem föl. S lám,

mintha az ég is velem együtt érzett volna, mert miután ő is megnyitotta felhőit, amiként én szívemet — szintén megkönnyebbült, kiderült.

Mikor a folyosóra kimentem, már kék volt az ég, felragyogott a nap és . . . Ni! Ez a Gusztli falában jár az udvar tócsáiban. Juj, be ügyetlen! Ni, most nem tudja, hogy jobbra vagy balra. Bezzeg én a multkor; a volt a falábjárás! Fordulni jobbra, fordulni balra, előre-felé, hátrafelé. Na hadd lássa csak! És már nyitottam a folyosó ajtót, de . . . megállottam. Vajjon illenék-e hozzám, aki szenvedtem és verset irtam — a falábjárás . . . ?

Inkább tán vissza megyek a szobába — gondolám — és valami szórakoztató olvasmányt vagy kézimunkával foglalkozom. És visszamentem.

És úgy emlékszem, hogy az nap nagyon, nagyon későn ebédeltünk. Egész délután is a szobában ültem, a vizitszoba mellett való szobában.

Ebből a szobából amabba egy egész ritka függönnyel lefüggönyözött ajtó nyílt. Igen, itt kézimunkálgattam egész délután. — És milyen különösen érzi magát az ember, ha verset irt. Én ugy éreztem magam, mintha várnék, várnék valamit. Pedig hát mit vártam volna, vagy kit? Tán Őt? Soha! Nem, én őt sosem várom többé — mondtam magamban — S ha jönne, be sem mennék. Persze, csupa udvariasságból kérdezősködni utánam, de én erős lennék és nem, nem mennék be. Mondjuk, hogy ép ma jönne . . . Így tennék, így tennék! Am ahogy

szabott a koalíciónak messze állnak a parlamenti élet követelményeitől.

A *Budapesti Hírlap* közlése szerint a király feltételei a következők voltak:

A koalíció átveszi a kormányt. A kilenczes bizottság javaslatai életbe lépnek. A német kereskedelmi szerződést a koalíció elfogadja. A belügyek terén a kormány szabad kezet kap.

Ez a program bizony az egyszerű le szerelés lett volna, amely a szövetséges ellenzék hitélét egyszerre aláasta volna. A koalíció mindazáltal tekintettel volt a király álláspontjára, valamint arra, hogy a király a német kereskedelmi szerződés életbe léptetésére ígéretet tett; ez alapon Andrassy a következő, igen békés szellemű és bölcs mérsékletű tanuskodó pontokat vitte fel magával Bécsbe:

A koalíció átveszi a kormányt. Az országgyűlés feliratára a király kéziratot küld. A német kereskedelmi szerződést Magyarország elfogadja, de azt önállóan, az önálló vámtarifa alapján lépteti életbe. Az új kormány felállítja a magyar nemzeti bankot.

A katonai kérdésekre nézve a koalíció az alkotmányos királynak a reformoktól való vonakodását csak úgy értelmezheti, hogy a király kételkedik a nemzeti akaratnak a katonai követelményekre vonatkozó teljességében. Ezért a kérdés új döntés alá bocsáttassék. Addig azonban Magyarország csak a rendes ujonczjutalékot és a rendes hadügyi költségvetést adja meg s megvalósítja széles alapon a választói jog reformját. Az új választások döntsenek a katonai kérdések felett, úgy, amint azt Apponyi nagybányai beszédében kívánta. Azt az alkotmányellenes felfogást, mintha az országnak a katonai kérdésekbe beleszólása nem volna, a koalíció nem fogadta el. Végül: a hazafias tisztviselők állásaikba azonnal visszahelyeztetnek.

Igy állott szemben a két program a király előtt.

A vezérbizottság.

A vezérbizottság tegnap délután 5 órakor tartott ülésében elhatározta, hogy közzéteszi Andrassy szóbeli előterjesztéseit és a vezérbizottságnak ezekre hozott határozatát.

Ami Andrassy első előterjesztését illeti, annak sorsáról éppen most számolunk be. Ez a két program dolga. A király izenete a koalícióhoz, majd a

ezt gondolom, emlékszem, csak ép hogy az ablakig mentem, csöngettek. Egyet, ahogy ő szokott... Mit tegyek, mit tegyek! Csakugyan ő, az ismerős kardcsörgés... Oh, ha meghalhatnék!!

Mama és Irén bevezetik. A függöny mögül mindent jól látok. Mama most kimegy, tán ép értem. Ők az asztalhoz ülnek, beszélgetnek. Milyen jó kedvű! Oh ezek a férfiak!

De mi! jól látok? Az Istenért! A kezébe vette az albumot! Irén lehajlik, valamit felvesz a földről... A versemet! Ah! Éreztem, hogy elfogok ájulni, leültem egy székre. És most már nem láttam semmit, csak hallottam: Az Irén hangját, amint olvassa.

Iszonyu! — Aztán bejöttek, Guszti és Szilvi a szomszédunkból...

Ha! Nevetnek. Az én fájdalom kinevetik. Megmutatom, hogy tudok erős lenni. És kitártam magam előtt az ajtót. Megjelentem. Erre még nagyobb lett a hahota; Irén felém lobogtatta a versemet, tapsoltak s mintha valaki ezt is mondta volna: szép, szép!

Reszkettem a felindulástól s ép keményen gunyosan végig akartam nézni támadóimon, amikor ő rá pillantok. És képzelmék. Ő nevet ki engem. Komolyan és oly szépen, oly kibékítően nézett reám, hogy szinte szerettem volna...

Nem, ezt már nem vallhatom meg, mit szerettem volna.

koalíció válasza az üzenetre. Következik Andrassy második előterjesztése, a király elutasító szava.

A koalíciónak Andrassy által előterjesztett javaslatairól a beható vizsgálat kiderítette, hogy azok a király álláspontjának teljes elutasítását tartalmazzák. Andrassy működése befejezettnek tekinthető.

Erre a vezérbizottság határozata:

— A fenti üzenetből meggyőződést szerezhetett a nemzet, hogy a vezérbizottság *egy tisztességes kibontakozás érdekében* ugytett mindent, amit elföladás és a nemzettől nyert mandátuma megtagadása nélkül megtehetett. A koalíció munkaprogramjának közvetlen végrehajtását csupán gazdasági és belügyi részeiben követelte, itt is számolva az európai gazdaságpolitikai helyzet kialakulásával.

A katonai kérdésben pedig a koalíció lapjainak *teljes föntartása* a nemzet újabb döntésének bevárását teszi kívánatossá. Széles mederben reformált választási törvény alapján, amelynek elsősorban való keresztülvitelére a koalíció vállalkozott, mivel a király kételyét, amely a 1905. évi választásoknál megnyilvánult, el akarta oszlatni.

Ezt az ajánlatot ő Felsége a vezérbizottság legnagyobb sajnálatára egyszerűen visszautasította s elvágta a további tárgyalások fonalát.

Körülbelül ez a lényege a vezérbizottság határozatának a királyi üzenetre.

Mi lesz ezután?

Lesz, ami volt, Fejérváry-kormány. Azaz olyan kormány, amely fokozottan folytatja a mostani kormány működését. Ebből a kormányból esetleg Fejérváry kiválik, de a rendszer marad. Még formailag nem határoztak, de készen vannak a haditervvvel, melyet a legközelebbi minisztertanácsban fognak megvitatni. Egy előre *fel akarják oszlatni az országgyűlést* és az új választásokat csak szeptember végén tartani és az új Házat csak az év vége felé összehívni.

Folytatni akarják az akciókat a megyék és városok ellen és ezek autonómiájának elnémitása után rendeleti uton — az országgyűlés utólagos jóváhagyása reményében — *ujonczozni és adótszedni*.

Mindezt a törvényekre való hivatkozással és a rend nevében s korántsem az igazi néven: a király abszolút akarata nevében. A fokozott folytatólagos rendszert első sorban a főváros fogja megérezni, mert még a hét folyamán megindulnak az erélyes rendszabályok a fővárossal szemben és a hét végére alighanem már szerencséje lesz az első királyi biztoshoz, *Némethy* Károly miniszteri tanácsos vagy *Rudnay* Béla főkapitány személyében.

Tényleges abszolutizmus.

Bécsi hírlorrásunk szerint az uralkodó ezuttal *energikusan fog a magyar ügyekben eljárni*. *Fejérváry* nemsokára ismét Bécsbe megy, ahol újabb erőszakos intézkedések tervét fűzi ki.

Ezek közt első, hogy a törvénytelen szerződéseket februárban életbe akarja léptetni.

Az ellenzék hangulata érthetően harcias. A küzdelem folytatását kívánják. Közlebről, hir szerint, József főherceg megy audienciára a királyhoz. A király elutasítása udvari intrika eredménye, melynek számai állítólag a trónörökös kezében futnak össze.

A trónörökös a külügyminiszternél.

Bécsből jelentik: Ferencz Ferdinánd kir. herceg tegnap délután a külügyminisztériumhoz hajtattott s látogatást tett Goluchovszkynál, kinél háromnegyed óráig maradt.

A pártközi konferencia.

A függetlenségi párt e hó 9-én délután 6 órakor, a szövetséges balpárti többség pedig e hó 10-én délelőtt ülést tart.

A «Neue Freie Presse» a helyzetről.

A «N. Fr. Presse» a mai estilapjában a következőket írja:

Gróf Andrasi Gyula joggal jelentette ki, hogy a szakítás végleges. Andrassy végleges szakítás alatt azt érti, hogy a megegyezés márczius hó elseje előtt, a mely napra az országgyűlést összehívták s amely napon a kereskedelmi szerződéseknek már törvényerővel kellene birniok, nem jöhet létre. A legnagyobb valószínűséggel most a *Ház feloszlata* várható és evvel egy korszaka kezdődik meg a *tényleges abszolutizmusnak*, melyet a modern népek politikai öntudatával egáltalán nem lehet összhangzásba hozni és a melyet legkevésbé a magyar nemzet lesz képes elviselni. Hogyha a korona a viszonyok kényszere alatt határozza is el magát arra, hogy az alkotmányossággal szakít, ez a monarchiára nevezé mindazonáltal kemény csapást jelent. A szakítás jeleit a korona és a koalíció között mindenestre abban a memorandumban kell keresni, melyet Andrassy magával hozott. A király elé terjesztett memorandumban a koalíció olyan követeléseket állított fel, amelynek megfogalmazásánál a czélszerűséggel és keresztülvihetőséggel egyáltalán nem törődtek és a melynek elkerülhetetlen következménye lett volna az, hogy nemcsak gyorsan nem oldották volna meg a válságot, hanem ellenkezőleg, elhurcozták volna olyan területekre is, ahol most még béke uralkodik. A legnagyobb zavar támadt volna. A király súlyos konfliktusba kveredett volna Ausztriával, mert a koalíció kövelelésének egy része a kiegyezési törvény fontos intézkedéseit akarta megbolygatni. A kereskedelmi szerződések jóváhagyását pedig olyan feltételekhez kötötte, hogy azoknak a ratifikálása nem a kiegyezés előírás szerint, de mindkét állam részéről külön történjék. Ez is olyan kérdés, a melyre vonatkozólag meg kell hallgatni Ausztriát, amelynek joga van tontolóra venni, hogy vajjon mily körülmények között nem kívánatosak volna reá nézve az elválás már most, mint a közösségnek ilyen feltételekkel való fentartása. *Önálló jegybank* felállítását is követelték s ezzel már most felvetették azt a problémát, amely Ausztria hitelügyét erősen megbolygatja. A helyett, hogy békét kötött volna, a koalíció újabb harcokat idézett volna elő ha kívánságait teljesítik és kiegyezésért folyó küzdelemben annyira kiélesedtek volna az ellentétek, hogy az együtt élés a két államra nézve teljesen elviselhetlenné vált volna.

NAPROL-NAPRA.

Széchenyi intelme.

A Nemzeti Kaszinó ismét megtartotta évente szokásos Széchenyi-lakomáját. Kezében a híres billikommal, a legnagyobb magyar vérerint való utódainak sorából Széchenyi Viktor gróf ivott áldomást. Beszéde, amelyet ez alkalommal pohárköszöntő alakjában elmondott, annyira nagyszabású, magasan szárnyaló és gondolatokban gazdag volt, annyi aktuális vonatkozásban bővelkedett, hogy nem egy tekintetben alkalmas a mélyebb megfontolásra, hosszabb meditációra.

A beszéd, amelyeknek ornamentikája helyenkint pazar színhatású, strukturáját tekintve csodálatosan masszív. Valóban Széchenyi intelmének nevezhetjük, amint maga a szónok is mindjárt beszéde elején hivatkozott rá, hogy a *czeni sírbolt vasajtaján* kíván kopogtatni. A szónoklat is nemcsak egy-két részt kapott ki Széchenyi életéből, hanem állandóan a nagy ember életéből és működéséből vett példákkal, gondolatokkal, irányszemekkel tette értékessé beszédét. Egészen új oldalról mutatta be Széchenyi István grófot. *Mint katonát.* A mint a szónok kifejezése méltán jelezte, a magyar lovaskatona legnemesebb *eszményképét.* Ebből a frappáns gondolatból kiindulva igyekezett megjelölni a módot, amelyen a hadsereget minden ízében magyarrá sikerülne tenni.

— Az annyira vitás katonai kérdést nyugvópontra kell hozni és ezáltal a hadsereget a *nemzet lelkéhez* közelebb vinni. Meg kell szüntetni azt a visszás állapotot, amely a magyar katonában a hazafit mindig ellentétben állítja a katonával.

Ha sikerül a hadsereg kapuit kitárni, hogy az azokon belépő magyar ifju fajszeretetének és nemzeti jellegének összes kellékeit bevehesse magával, akkor ifjainknak csapatostul kell beözönlöniük. Ébredjen fel ekkor ezen hazának épkézláb ifjusága, lássa be, hogy a nemzeti életnek lényeges szervét, a hadsereget érzésben és nyelvben úgy tesszük magyarrá, ha tömeges behatolásuk által teljesen meghódítjuk magunknak. Nincs nemzet Európában, melyben annyi öröklött katonai erény heverne parlagon, mint a magyarban. Vajha jönne olyan idő — melynek jönnie kell — midőn a magyar ifjuság a maga teljességében, nemzeti büszkessége feláldozása nélkül ellephesse, elfoglalhassa az őt megillető helyet. Ne legyen család, különösen Magyarország történelmi nevei között, melynek legalább egy tagja ne lenne hivatásos katona. Igaz, nincs most háború, de mégis hódításról van szó. Minden ifju, ki erős magyar lélekkel lép be hivatásos katonának, nemzeti missziót teljesít, mert segíti a hadsereget a nemzet számára meghódítani. A nemzet pedig óriásit fog nyerni, ha tudja, hogy hadserege a nemzeti szellemet ápoló saját fiait által vezetett intézménnyé válik, mert akkor ez oldalról nyugodt lehet és erejét, tevékenységét a gazdasági téren mulasztott tömérdek teendő pótlására fordíthatja. Nyerni fog a hadsereg is, nyerni fog fajunk is, mert fiaink megtanulják a híres magyar vérnek oly szükséges fegyelmetszertését és rendszeretét.

Valóban, a beszédnek ez a része rendkívül praktikus módját jelöli meg a hadsereg magyarosításának s a mai válságos politikai helyzetben rendkívül aktuális.

Ami egyébként a beszéd egyéb fontos kijelentéseit, részletet illeti, azok is kiváló súlyllyal esnek belpolitikánk mérlegébe. Kimagasló passzusa volt a beszédnek az is, amely azt mondja, hogy a mai hatalmas nemzeti küzdelemben együtt vagyunk mind, pártkülönbség nélkül, de sajnos, nem kivétel nélkül. A szo-

moru kivételekre azonban illik Széchenyi régi, találó megjegyzése, hogy az árulókért le kell szállani azon kloakákba, amelyek többé-kevésbé mindenütt képződnek, ahol emberek nagyobb számban élnek együtt.

Ugyancsak különös jelenségre tartanak számot a Széchenyi munkáiból vett azon idézetek, amelyek az uralkodó és a nemzet szükségesség harmoniáját hangsúlyozzák.

Igazán a nagy államférfiu hazafias, keresztény lelkének intelme szól hozzánk ezekben a szavakban. Volt idő, amikor Széchenyi Viktor gróf politikai zászlóbontása éppen a keresztény pártpolitikai küzdelemmel állott szembe. Amennyiben téves volt ez az állásfoglalása akkor, annyira üdvös és mindenképpen dicséretreméltó a mostani. Nehéz időket élünk. Figyeljünk a legnagyobb magyar intelmére. Legyünk egyek a küzdelemben, kivétel nélkül, hogy a legnagyobb magyar keresztény, boldog Magyarországát kiépíthessük. (h)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 7. Megyei közigazgatási gyűlés.
 Február 8. Városi közgyűlés.
 Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.
 Márczius 8. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
 Márczius 22. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
 Április 5. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
 Május 5. Kath. szabad liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
 Junius 27. Szent László ünnepély.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A hercegprimás betegsége.** A nagybeteg hercegprimás az éjjelt vasárnap ismét nyugtalanul töltötte. Láza, amely egész éjjel kizozta, reggelre megszűnt, mire a beteg mély üdítő álomba merült. Dr. Jordán főorvos lényegesen jobbnak mondja az egynázfejedelem állapotát. Kezelő orvosai általában véve reményekre jogosítónak jelzik a nagybeteg állapotát.

* **Interpelláció a városi közgyűlésen.** A törvényhatósági bizottság csütörtöki közgyűlésére dr. Kazay Kálmán bizottsági tag jegyzett be eddig egy interpellációt az interpellációs könyvbe. Kazay interpellációját a polgármesterhez intézi s kérdi, miért nem hívja össze már gyűlésre a városi tisztviselők és segédzemélyzet fizetésrendezése kérdésének tanulmányozására és a kivitel módzatait illetőleg javaslatlételre kiküldött bizottságot. Ugyanis most már a kérdés aluszik, holott égetően sürgős már annak valamelyes uton való megoldása, melyet oly nehezen vár a város tisztviselői kara s segédzemélyzete a mindjobban súlyosbodó anyagi helyzet közepette.

* **A Szent Imre-kollégium** kölcsönjegyzése, amelyről már több ízben megemlékeztünk, igazán az eszméhez méltó nagy arányokban s a legszebb eredménnyel folyik. A jegyzések között örömmel olvassuk a nagy-

várad latin szertartású káptalan legtöbb tagjának nevét. *Vinkler József* cz. püspök, nagyprépost 10,000 kor., *Andrássy János* és *Paotay László* kanonokok 300—300 kor., *Fetser Antal* kanonok 500 kor., *Grócz Béla* és *Bundala Mihály* 200—200 kor., *Spett Gyula* és *Karácsonyi János* kanonok 100—100 korona kölcsönt jegyeztek a nagyfontossági intézet céljára. Ugyanezen célra dr. *Vucskics Gyula* szentzéki ülnök, nagyvárad-ujvárosi plébános lapunk felelős szerkesztője is küldött 100 koronát.

* **Legényegyesületi előadás.** A Nagyvárad-i Katholikus Legényegylet mai estéjén *Szentkereszty Tivadar* nagyvárad-ujvárosi római katolikus tanító az egészségian köréből tart előadást.

* **Matiné a főreáliskolában.** A nagyvárad-i állami főreáliskola vasárnap délelőtt jól sikerült házi hangversenyt rendezett. A tanintézet csöndben működő ének és zenekara bemutatatta pártolóinak azt a haladást, melyet a szépművészetek művelése terén elért. Méltó elismerés illeti ügybuzgóságáért s szakértő tapintatáért az intézet tanári karát s első sorban az önképzőkör és zenekar karmesterét. Erre nézve elég hivatkozunk a matiné gazdag műsorára. Az intézet tágas tornacsarnokában 11 órakor felhangzott az egyesített ének- és zenekar által előadott Himnusz, melyet a közönség állva hallgatott végig. A magas nivón való folytatás volt Schermann Róbert Álmodozás című darabja, melyet a zenekar adott elő nagy hatással. Most a jól fegyverezett ének- és zenekar tartotta a programot az Egri dalnok »Mi füstölög« című, kellemesen énekelt számával. Azután kedves kis szám következett: hegedű duette Daneltől, melyet László József és Schiller Frigyes VI. osztályu tanulók játszottak meglepő ügyességgel. Komor hangulat szállt végig a termen, midőn Fischbein Dániel VIII. oszt. tanuló szavalta Rudnyánszky »A gyáva« című drámai monológját. Úgyes szavaló, kellemes organummal. Majd újra fellépett a jól szervezett zenekar Fleischernek Mennette című darabjával, melyhez Silbermann Jenő VII. oszt. tanuló diskrét harmonium kíséretet nyújtott. Végül újra kigyultak az arczok, midőn felsendültek a Szózat akkordjai a kis énekesek ajkán s az ifju ág hurjain. A husz filléres belépő díjakon kívül még 15 korona felülfizetéssel gyarapodott az ének és zenekedvelők kottalapja.

* **A baptisták bejelentése.** A még nem államosított azaz saját kifejezésük szerint a baptista felekezethe hivatalosan még be nem lépett baptisták nevében Petri József hívő bejelentette, hogy vasárnaponként reggel 8-tól 10-ig délután 5-től 7-ig szerda és szombat este pedig 7-től 8-ig a Körös utca 15 sz. a. levő házban ének, ima és bibliai elmélkedések céljából összejöveteleket tartanak. Gyülekezeteikben — mondja a bejelentés — sem politikát, sem szocializmust nem tünnek, — hanem csakis az evangélium tiszta magvát akarják embertársaik szívébe elhinteni és ez által az alkoholizmus terjedését gátolni. Bejelentés szerényen megemlíti, hogy a hívők (baptisták) ezen eljárásukkal hazánkban már 9000 lelket mentettek meg az alkoholizmustól. A bejelentést a rendőrfőkapitány tudomásul vette s egyuttal megbizta a kerületi rendőr biztost, hogy az összejövetelek zavartalan lefolyását állandóan ellenőrizze.

* **Előkészület a sorozásra.** Ugy látszik, hogy zavarosabb idők következnek a politikában. Nagyváradon azért csak készülnek ujonczozásra. Most az 1885-beli sorsuzására vonatkozólag bocsátotta ki a katonai ügyosztály a következő hirdetményt: Nagyvárad város, mint sorozó járás részéről közhírré tesz, hogy a legközelebbi ujonczozáshoz előállítandó 1885 évi születésű és nagyvárad-i illetőségű a I. K. o. hadkötelesek sorsuzása f. é. február 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor fog megtartani a

tüzoltó laktanyában. A sorshuzáson az illető hadkötelesek, vagy képviselőikben a szülők és gyámok jelenhetnek meg, a megjelenés azonban nem kötelező Nagyvárad 1906 február 3. Darassy Lajos tanácsnok.

* **A lövészegylet s a város.** Nagyvárad város törvényhatósága múlt év december havában tartott közgyűlésén tárgyalta a tanács javaslatát, hogy a városi köztérek, parkok és községi faiskola kezelésére és gondozására a Polgári Lövészegylettel kötött szerződést bontsa fel a város, mivel az egylet elvállalt kötelezettségének nem tesz eleget s számadásait sem mutatja be a városnak. A közgyűlés a kérdésben mindjárt nem határozott, hanem visszadta az ügyet a tanácsnak, hogy hallgassa meg a szerződés felbontásának tekintetében a jogügyi bizottság véleményét. A bizottság a tanácshoz tegnap tett jelentésében kimondja, hogy mivel a lövészegylet a szerződésben vállalt számadási kötelezettségének eleget nem tett, még 1904-ről sem, a város a szerződést annak 14-ik pontja alapján jogosult érvényteleníteni. Amennyiben a kezelésre vonatkozó tárgyakat az egylet a város felhívására át nem adná, erre bírói uton szorítható.

* **A rendőrség jó fogásai.** Egy pénzhamisító banda felfedezése. Szenzációs fogást csinált szombaton este felé Bott György ellenőr Dienes István ellenőr segítségével. A hónapok óta keresett és Bihar-megyét hamis 5 koronásokkal valóssággal elárasztó banda két tagját elfogták Váradon, söt vasárnap az egyik közeli községben az 5 koronások hamisítására készült, valóban művészi kivitelű gipsz öntvényt, jobban mondva készüléket is megtaláltak; ezzel együtt egész csomó hamis 5 koronást is. Tekintve azt, hogy a szövetkezett rendkívül kiterjedett és így a nyomozat szálai messze vezetnek, és hogy a rendőrség példáján és nyomain megindult csendőri nyomozat már is 2 másik, de kevésbé sikerült pénzhamisító gép megtalálására vezetettek, rendkívül fontos nyomozat érdekében a letartóztatottak neveit és a működésük színhelyét a közérdekben nem közölhetjük. A nyomozat befejeztével azonban teljes névsorral és közelebbi adatokkal is megfogjuk olvasóinkat ismertetni. **Az éjjeli rém elfogása.** Szombaton orátájt elfogta lahly Antal rendőrségi irnok *Mihalovszky* Dezső 26 éves közművesegédet a kishidon. A jeles alak, aki 12 havi börtönt, legutóbb pedig 3 évi fegyházat ült különféle betöréses lopások miatt, éppen a *váradvelencei plebániára* indult, hogy ott is betörjön. Megmotozásakor egy vést, egy élesre fent konyhakést és egy csomó kulcsot találtak nála. A rendőrségen hamarosan beismerte, hogy a Párispatak mentén levő házakba és az ezen környéken levő többi házakban is ő garázdálkodott az elmúlt hetekben. Beismerése szerint 15 helyen elkövetett bemászós lopását és betörését bizonyította rá a rendőrség, de még körülbelül 22-re rug azon házak száma, ahol szintén garázdálkodott és lopott. Holnap viszik el lopásai színhelyére, háziról-házra. Egyidejűleg felhívja a rendőrség az olasz városrészen legutóbb történt lopások károsultjait, hogy panasztétel végett jöjjenek a fel a rendőrség büntügyi osztályára. Érdekes, hogy a most karácsonykor szabadult gazember a lapoktól értesült az ellene rendezett hajtóvadászatról és ezért akarta működése terét *Váradvelenczére* áthelyezni. — *A börtolvaj kézrekerülése.* Ugyancsak elfogta ma Zilahy Antal Nagy Károly timár inasát, Gerán Mihályt, aki gazdájáról 70 korona értékű bört lopott.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Nagyváradai Katolikus Legényegylet bálja alkalmából a következők voltak szíves felülfizetésekkel előmozdítani az egyesület céljait: Vinkler József 20, Karácsonyi János dr 10, Grócz Béla dr 10, Bognár István dr 10, özv. Gerliczy Félixné 10, dr Vucskics Gyula 10, N. N. 10, Bunyitay Vincze 8, Andrassy János 5, Bundala Mihály 3,

Papp Anna 4, Karsch Lolion 3, Bródi Gáborné 2, Frölich György 2, Hegyesi Gusztáv 2, Kovács József 2, özv. Kreutz Ferenczné 2, Lindemberger János 2, Mellau István 2, Némethy Gyula dr 2, Papp János 2, Réh Ferencz 2, Szarka László 2, Stagl Kálmán 2, Széles Elek 2, Bálint János 1, Farkas László 1, Kállay Albert 1, Keresztesi József 1, Láday Gusztávné 1, Papp János 1, Szápi Béláné 11 koronával. Szíves adományaiért e helyen nyilvánítja hála-köszönetét az egyesület.

* **Rheuma, köszvény, csont és izomszaggyatás** ellen legbiztosabb hatása van *Citosan*-nak, kapható a *»Kigyó«* gyógyszerárban, Nagyvárad, Bémer-tér és a Vadász-féle Drogueriában. Ára 90 fillér.

* **Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divatszövedéimet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termében a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás útján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.**

Maradékok félárban
Papj. rendezéskor nagy választékban

EGYESÜLETEK.

Az ált. munkás betegsegélyző egyesület közgyűlése. A »Nagyváradai első általános munkás betegsegélyző-egylet« vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését a »Zöldfa« szálloda nagytermében *Zboray Gyula* elnök vezetés alatt; elnöki jelentés után felolvastatt az egylet 1905. évi bevételei és kiadásai a következőkben: bevétel volt 18905 kor. 68 fill., kiadás 20404 kor. 91 fill., az egylet vagyona 27046 kor. 17 fill., ezek felolvasása és tudomásul vétele után elnök úgy a maga valamint az összes tisztviselők nevében leköszönt. — Korelnök lett *Szabados Lajos*; a válsztás pedig egyhangulag a következőleg ment végbe: Elnök *Zboray Gyula*, alelnök id. *Joó Ferencz*, igazgatóság: *Máthé István*, *Barabás Béla*, *Zeke Lajos*, *Gyenge Imre*, *Varga Ferencz*, *Valaszka János*, *Csizmadia Gáspár*, *Vaday Mihály*, *Oberreiter János*, *Baktai Gyula*, *Bökönyi Gyula*, *Kaila András*, ifj. *Joó Ferencz*, *Rokszin László*, *Páslár Lajos*, *Henn János*, *Klein József*, *Andrészek Rudolf*, *Kalia István*, *Heffer József*, *Szabados Lajos*, *Tükker Nándor*, *Karkusz Sándor* és *Szabó Lajos* — felügyelők: *Nagy György*, *Mátray György*, *Hann Lajos*, *Bereczki Mihály* és *Kulcsár József*. — Választott bíróság: elnöke *Muntyán János*, *Lábosi József*, *Erdélyi Sándor*, *Tauth József* és *Szatmári István*, jegyzőkönyv hitelesítők: *Nagy Antal* és *Erdélyi József*, miután tárgyalandó indítvány be nem adatott, elnök a gyűlést bezárta.

Jubiláló tűzoltóegylet. A székellyhidi tűzoltó önkéntesek egylete most tartja alakulásának 25-ik évfordulóját, mely alkalommal csinos kivitelű diszkötésű könyvet adtak ki, melyben az egyesület megalakulásáról és működéséről emlékeznek meg. A könyv egy példányát Biharvármegye alispánjának is megküldte az egyesület.

SZINHÁZ.

Heti műsor

Kedd: Baba. B.
Szerda: Szobaleány. C.
Csütörtök: Bohémszerelem operett előszór. A.
Péntek: Bohémszerelem. B.

Szombat: Bohémszerelem. C.
Vasárnap: Kondorosi szép csaplárné.

Baba Vasárnap este siker mellett eleve-nitette fel a színház Andrau mesterművét, a megvesztegetően bájos »Baba« operettet Aradi Arankával a czimszerepben. Az előadás ma B. bérletben megy.

Bohémszerelem. A színház e héten előreláthatólag nagy és tartós sikert biztosító premiert tart. Herblay ismert francia zeneszerző új operettje »Bohémszerelem« kerül csütörtökön bemutatásra. A két fő női alak a regényből ismert Müni és Missette Aradi Aranka és Bárdos Irma alakítása lesz. Mellettük az egész ének s gárda ambícióval készült az előadásra, aminek nívóját a rendezés gondossága emelni fogja.

IPARÜGYEK.

Az iparfejlesztő egyesület közgyűlése.

A helyi ipar fellendítésére és a kisiparosok érdekeinek megvédésére nemrég alakult Nagyváradai Iparfejlesztő és Pártoló Egyesület vasárnap tartotta évi közgyűlését, melyen iparosaink anyagi boldogulásainak jövője érdekében jelentős határozatot hoztak. Elhatározták ugyanis egy *iparbank* alakítását és árucarnok létesítését.

A közgyűlés lefolyásáról a következő részletes tudósításunk számol be:

A »Nagyváradai Iparfejlesztő és Pártoló Egyesület« tegnap délelőtt 10 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (Füchsl-palota I. emelet, tartotta ez évi közgyűlését dr *Hoványi Géza* elnöke alatt. A gyűlésen jelen voltak: ifj. *Rimanóczy Kálmán*, *Ováry Lajos*, *Tátray Sándor*, *Madarász Gyula*, *Grünwald Jenő*, *Moskovits Farkas*, *Pethő Zsigmond*, *Spitz Sámuel*, *Stettner István*, *Vlád Ágoston*, *Topsál Vilmos*, *Weinstock József*, *Vicsay Ferencz*, *Dobozy János*, *Éber Kálmán*, *Fey Rezső*, *Standary György*, *Winkler Sidor*, *Szántó Dezső*, *Grünfeld Ignác*, *Ország Antal*, *Láng József*, *Rosenberg Izsó*, *Kovács Kálmán*, *Weinstock Fülöp*, *Büchler Márton*, *Széles Sándor*, *Karaguly László*, *Barza József*, *Porjesz Herman*, dr *Moskovits Miklós*, dr *Halász Lajos*, *Goldberger Lajos*, *Fábián József*, *Grünwald Herman*, *Sziládky Ernő*, ifj. *Kesztyüs János* és *Szilvássy János*.

Dr *Hoványi Géza* lendületes elnöki megnyitással vezette az ülést. Vázolta az egyesület céljait és azokat nehézségeket, amelyek a megalakulás körül felmerültek. Az első év ugyszólván a megalakulás munkáját ölelte fel s így kézzelfogható eredményeket ez idő szerint még felmutatni nem képesek, de most már biztos uton haladnak az eredmények felé.

Ezután ifj. *Rimanóczy Kálmán* olvasta fel a választmány évi jelentését. A nagy gondal szerkesztett beszámoló általános tetszést keltett. A beszámolóból kiemelkedik annak a kijelentése, hogy id. *Rimanóczy Kálmán* 500 koronával az alapító tagok sorába lépett és hogy a választmány az egyesület tagjai részére a színházban 40 százalék, a *Rimanóczy-fürdőben* pedig 20 százalék kedvezményt eszközölt ki.

Ugy az évi jelentést, mint az utána bemutatott pénztári jelentést a közgyűlés elfogadta, a fölmentvényt megadta és ifj. *Rimanóczy Kálmán*nak, valamint a pénztárnoknak és az ellenőrnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Ezután az 1906. évi költségelirányzat került tárgyalás alá, melyet a közgyűlés kisebb változtatással elfogadott.

A bizottsági tagválasztások megejtése után a közgyűlés legérdekesebb pontjának tárgyalása következett. Ifj. *Rimanóczy Kálmán* előterjesztette a létesítendő »Nagyváradai Iparosok bankja és árucarnoka« tervezetét. Az iparbank árucarnokkal lesz egybekötve és üzleti vállalkozásának tárgya lesz:

Banküzlet folytatása különös figyelemmel a kisiparosok hitelgényeivel, iparosok számláinak leszámítolása, iparosok vállalatának finanszírozása, iparosok műhely-, gép-berendezéseinek előmozdítása, iparosok vállalatának óvadék adása, iparosoknak a felállítandó árucarnokba szállított iparcikkre kölcsönnyújtás, irányítás, a kisiparosok iparcikkének minőségileg szebb és jobb előállítására, ezeknek kellő értékesítése kereskedelmi piac teremtése az árucarnokban elhelyezett iparcikk részére oly célzattal, hogy az iparosok egyöntetű folytonos és szakadatlan munkássága biztosítsa és végül, hogy az iparosság jólétének előmozdítására egészséges üzleti szellemben működjen és az árucarnokban folytatódóan kiállított iparcikk tetszetős jó minősége és jutányos árai által a helyi iparcikk vásárlására buzdítsa a nagyközönséget.

Az előterjesztéshez dr. Hoványi Gyula szót elsőnek, kiemelve a létesítendő bank fontosságát, hézagpótló voltát és azt, hogy jövőjét teljesen biztosítva látja.

E beszéd hatása alatt a közgyűlés egyhangulag elfogadta a bank alapításának tervét s a közgyűlés az elnök buzdító zárszavaival befejezést nyert.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 10. Posta- és távirat-altisztek és szolgák bálja.

Február 18. Czukraszok bálja.

Február 24. Az élesdi állami tisztviselők táncestélye.

A legényegylet bálja.

A Nagyvárad-i Katolikus Legényegylet bálja évről-évre fényes sikert ér. A maga nemében mindenkor kiválik a farsangi mulatságok sorából. Ehhez a szép tradícióhoz az idei bál sem lett hűtlen. A rendezőség, amely heteken keresztül gondos igyekvéssel dolgozott a siker érdekében, elégedetten tekinthet vissza munkájára, amelynek ezuttal is pompás eredménye volt.

Az öreg Zöldfa csillogó-ragyogó nagyterme olyan volt, mint valami üde, tavaszi virágokkert. Csupa színharmónia, üdeség, ifjú kellem és báj. A társaság határozottan distingált volt s a teremben minden izléses és kedves. Hiába, a katolikus társadalmi intézmények akkor is szolgálnak tanulsággal, akkor is van nevelő hatásuk; mikor sorakoztatnak.

A nagyszámú női közönség már jóval kilencz óra előtt gyülekezett. De még fél tizkor is jöttek elkésett mamák, viruló lányokkal. Kilencz óra körül Dula Miklós muzsikája mellett kezdetét vette a táncz.

Nemsokára megjelent a teremben Krüger Aladár dr. ügyvéd, lapunk tegédszerkesztője, a vigalmi bizottság diszelnöke is, valamivel később pedig Mellau István egyesületi igazgató, akit mindenünnen rokonszenvesen üdvözöltek. Besser Hugó nagyvárad-olaszi-i káplán, Balogh Károly községi iskolai igazgató, Korchmáros László népiskolai tanító, Löbermayer Gyula zenetanár, Popity János ügyvédjelölt is ott voltak a nézőközönség soraiban. Lapunk részéről Helvey Lajos dr. és Tyll János vettek részt. A város keresztény kisiparos osztályának számos törekvő mestere is eljött a szép mulatságra, amely legalább egy kurta negyedórát a város katolikus társadalmának egy-két ekzpónáltabb vezéregyéniségét is bizvást el tudta volna szórakoztatni.

A jókedv és derű állandó volt a teremben, amely bizony ismét szűknek bizonyult. A négyeseket mintegy százhusz pár tánczolta három oszlopban. Csak a késő hajnali órák vetették végét a minden tekintetben kitűnő sikerű bálnak.

A jelenvolt hölgypublicum névsorát a következőkben sikerült összeállítanunk.

Asszonyok: Arany Lajosné, Bencsik Gyuláné, Barza Józsefné, Benkő Ferenczné, Barbu Jánosné, Bereczky Sándorné, Borbély Mártonné, Bene Kálmánné, Baráth Gáborné, Berlik Jánosné, özv. Bodó Pálné, özv. Daka Jánosné, Csaba Jánosné, Eisele Antalné, Csoma Györgyné, Farkas Lajosné, Földes N. né, Gatus Andrásné, Hadady Gyuláné, Hajnal Árpádné, Iványi Istvánné, Janusek Károlyné, Juhos Jánosné, Krupka Károlyné, Kiss Sándorné, Kmetz Sándorné, Korbita Károlyné, Kovács Dánielné, Kállay Albertné, özv. Koszte Tivadarné, Keresztessy Józsefné, Koza Ferenczné, Koza Mihályné, Király Lajosné, Kauzsil Istvánné, Kiss Antalné, özv. Kezlet Pálné, Liptai Istvánné, Labanczi N. né, Létay J. zsefné, Liptay Józsefné, Mekes Sándorné, Madarász Józsefné, Mitte Edéné, özv. Mudura Lászlóné, Nagy Miklósné, özv. Narday Gusztávné, Nádasy Lászlóné, Nemes Lajosné, Oláh Lajosné, Papp Lászlóné, Pander Sándorné, Papp Pálné, Papp Jánosné, Perjesi Györgyné, Papp Sándorné, Papp Jánosné, Péntek Ferenczné, Rajesányi Jánosné, Réh Ferenczné, Rupesó Jánosné, özv. Ráday Péterné, Székely Gyuláné, Solyom Sándorné, Sebessy Károlyné, Sinka Lászlóné, B. Tóth Károlyné, Schvarcksz N. né, Stagl Kálmánné, Schönberger Dánielné, Szathmáry Jánosné, Schmidt Józsefné, özv. Szabó Jánosné, özv. Szentmiklóssy Ferenczné, Szilágyi Jánosné, Selyerev Zsigmondné, Szántay Gyuláné, Tóth Istvánné, Turcsányi Józsefné, Tunyogi Sándorné, Vent Ferenczné, Weimann Istvánné, Vagner Mihályné, özv. Vlasák Jánosné.

Leányok: Baráth nővérek, Bodor Irénke, Bodó nővérek, Barza Mariska, Balogh Juliska (Dobrest), Benkő Irma, Báthory Erzsike, Barbu Mariska, Bereczki Mariska, Borbély Mariska, Bródi Mariska, Csoma Erzsike, Csaba Juliska, Daka nővérek, Fazekas nővérek, Földes Stefánia, Gábris Mariska, Gozsa Ilonka, Hajnal Mariska, Harsányi Ilona, Haláti Mariska, Horváth Lujza, Janusek Annuska, Iványi nővérek, Koszta Juliska, Koszta Rózsika, Kovács Gizella, Keresztési nővérek, Koza Erzsike, Király Piroška, Kauzsil nővérek, Kiss Erzsike, Krupka Juliska, Kiss Zsuzsánna, Km. tz Etelka, Korbita Vilma, Kovács Erzsike, Létai Gizella, Lipesei Irénke, Liptai Juliska, Labanczi Rózska, Láday nővérek, Madarász Piroška, Mune Erzsike, Mágosi Mariska, Mandel Mariska, Nagy Erzsike, Nádasy nővérek, Nemes nővérek, Nagy Vilma, Oláh Irénke, Perjesi nővérek, Papp Annuska, Péntek Juliska, Papp Emilia, Papp Szidike, Papp Irénke, Papp Rózsika, Papp Margitka, Rupesó Mariska, Raduly Ilonka, Ruz Vilma, Szabó Juliska, Szentmiklóssy Mariska, Szilágyi Ilonka, Szántay Elluska, Solyom Jantka, Szikora Etelka, Schvarcz Irénke, Stagl Annuska, Stagl Tinike, Schönberger Annus, Schumann Mariska, Szathmáry Margit, Turcsányi nővérek, Tirmajer Rózska, Tóth Mariska, Tóth nővérek, Tile Erzsébet, Veiszmán Juliska, Vlasák Mária.

Próbabál az Orsolya intézetben.

Hiába ócsárolja a »Tiszántul« basábjain a nagyvárad-i katolikus társadalom szigorú bírálója »(h)« a sima parketten letolyó gyermekbálokat is: azért nálunk a farsang legpoétikusabb mozzanata minden évben az a gyermekbál, amely az Orsolya szüzek nevelő intézetében a táncztanfolyamot befejezi.

Kedves öröm az a kis leányoknak, hogy diszbe öltözve bemutatják, amit egyes táncmesterüktől, Kovács Tivadartól annyit igyekezettel megtanultak; hogy a tánczórák végével még egyszer kimulathaják magukat egymás társaságában, a hön szeretett máterek és az áldozatkész szülők szeme előtt.

A gondtalan gyermekkor ártatlan, tiszta öröme ez, aminek látása üdítő az élet élvezeteiben, vagy még inkább az élet gondjaiban fáradt felnőtteknek is. Ezért fogadja városunkban mindenki olyan szívesen az Orsolya intézet fejedelmasszonyának a próbabálra szóló meghívását. Még aki nem keresi is a farsangi szórakozásokat, az is leveti szürke közönyét, s vidámabb hangulatot öltve siet élni a meghívással, siet találkozni a művelt és vendégszerető zárdanőkkel, a váradi társaság színéjével, mely ott a kicsinyekben gyönyörködni szokott.

Igy sietett tegnap délután is az érdekelt és meghívott közönség az Orsolya intézet disz-

termébe, hol már sorakozott a hófehérbe vagy tavasz színeibe öltözött leánysereg az első tánczhoz.

Mire 3 óra után elhangzott a zongora első akkordja, akkorra pompás látványt nyújtott a szép díszterem. Főnt az emelvényen a fejedelmasszonyt estélyi ruhába öltözött ur-asszonyok, urleányok, polgári és katonai díszbe öltözött urak, szülők és érdeklődők üdvözölték; köröskörül a teremben Várad szép asszonyai, leányai s apróságai csevegtek; a terem közepén pedig 106 gyönyörű kisebb-nagyobb leány perdült tánczra a Kovács vezényszavára, hogy a műsor első tánczát a polkát bemutassák. Ritmikus mozdulataik, könnyű, ügyes tánczok azonnal feltűnt s mosolyt csalt a nézők ajkára.

Látszott az ifjú tánczosnőknél, hogy kedvvel, szeretettel tánczolnak, mégis fegyelmezett, összhangzó volt össztánczuk, ami a zárdai táncztanítás kitűnő módszerére vall.

A polkát a kiosztott műsor szerint keringő, kreutzpolka, pas de quatre, majd boston követte, mely divatos szalontánczot még a legkisebb baba is egész biztosan és ugyancsak elegendően lejtette. Nem kevésbé szabatosan mutatták be a francia négyest, az ezt követő tüzes csárdásban pedig a magyar tánczhoz való szeretetüket mutatták be; ugyancsak megforgatt némi kis tánczosnő a párját.

Majd a mutatványszámok és mütánczok következtek és jól esett a közönségnek, hogy ezek közt is első volt a magyar nemzeti táncz magyar ruhába öltözött 4 kis lány mutatta be a magyar szót sarkantyan és könnyűséggel eljárták a legnehezebb részeket is. Kepes Annuska, Schweiger Leonka, Beczkay Magda ugyancsak magyaros tapsokat arattak magyaros tánczúként.

A következő fátyolnőczt nagyon bájosan adta elő hat kis tánczosnő, majd általános meglepetést és óriási hatást ért el a kitűnően betanított tót táncz. A tökéletes tót jelmezbe öltözött Zödény Margit és Székelyhídi Ilona igazán remekeltek vele s ez a szám valóban az ujság ingerével hatott.

Magyon szép volt a következő spanyol táncz.

A hat spanyol tánczosnőnek öltözött kis leány között főleg a Buljovszky Erzsike festői jelmeze keltett általános feltűnést. Varró Zsófia, Hoffman Gizella, Németh Ilonka s mind a hat spanyol tánczosnő zajos tetszést aratott.

Meglepetés volt a faczipő táncz is, melyet ügyesen adott elő Anger Erzsike és Lólya Ilonka. Es magasra emelkedett a hangulat, mikor hat gyönyörű bábéknak öltözött kis leány lebegett be a bábéknak tánczát előadni. Igazi gyönyörűség, édes, bájos kép volt az a babatáncz, amit Gedeon Ilonka, Kepes nővérek, Cserneczky Jolán jártak el. Ünnepelte is őket a nagyközönség.

Ezután a Pataky nővérek, Korda Györgyike és Stettner Matildka tánczolták el orosz matrónsapkában, dobbal az orosz tánczot és szintén viharos tetszést arattak. Majd ismét a tömeges tánczok következtek. Palotás, nas des patineur, gaotte, tom-tit, mazur, Trotz-Köpfchen, Gfraziana mind gyönyörűen sikerültek s a már említett leánykákon kívül főleg Asbóth Anna, Nadányi nővérek, Hanzéh Ilonka, Ambrózy nővérek, Jancsó Ilonka, Mártonffy Márta, Rózska Rózsika, Fodor Emma, Retezár Klára, Zobel nővérek, Kerekes nővérek stb. működtek különösen a siker létrehozásán.

Hát igazán tündérmesébe illő tánczpróba volt. Gratulálni lehet az ilyen táncztanítás-hoz. Jól bealkonyodott, mire a hivatalos műsort elvégezték s a vendégszerető zárdanők kávéval, friss kaláccsal kedveskedtek nagy számú vendégeiknek és tanítványaiknak.

Uzsona után általános jókedv nyomában szabad és általános lett a táncz. A kis lányok közé nagy lányok is keveredtek, az intézet régiebb tanítványai, kik oly szívesen felkeresik gyermekálmaik tanyáját, szeretet tanárnőiket, hogy 1—2 órára ismét gyermekálmaikat varázsolják vissza.

De hát a legszebb óra is végére jár.

Mire kilenczet harangoztak Várad tornyaiban, elmúlt a hangos örömjaj, elrobogtak a kocsi a kipirult, édes kis leányokkal. Csöndes lett ismét a zárda; nyugodni tértek a próbabálon fáradhatatlan, s próbabál után bizonyára fáradt zárdanők.

Főnt a hálótermekben a bentlakó kis lányok bizonyára tovább álmodják a tündérszép délutánt s a jelenvolt nagyközönség állmát bizonyosan szintén megaranyozza az a tiszta élvezet, melyben a fényesen sikerült próbabálon része volt.

Váradvelencei Polgári Kör estélye. A farsangi szezon örömeiből és szórakozásából vasárnap Velence polgárságának is jutott. A Polgári Kör tagjai tartottak felolvasással egybekötött táncestélyt. A felolvasást Eisele Sándor és Bogdán M. élvezetes hegedűjátéka nyitotta meg, melyet követett Serényi Gusztáv mindvégig élvezetes felolvasása, a tervezett harmadik pont, egy vig monolog előadása közbejött akadályok miatt elmaradt. A szereplőket, főleg Serényit, ki németalföldi utazásának érdekesebb mozzanatát írta le eleven tollal és nagy közvetlenséggel, élénken megtapsolták.

A közönség szorongásig megtöltötte a kör összes termeit, s a felolvasás után kezdetét vette a tánc, melyet csak a reggeli órákban hagyott abba a fcszelen kedvű fiatalság. Az estély tiszta jövedelme 178 korona volt.

Táncvizigalom Peczeszöllősen. Peczeszöllősi önkéntes tűzoltóegylet saját pénztára javára 1906. Február 11-én, vasárnap az ujonnan átalakított sörcsarnok vagy »Jégpincze« helyiségében zártkörű táncvizigalmat rendez, melyre a meghívókat most bocsájtotta ki a rendezőség. A táncvizigalom kezdete este 8 órakor lesz. Belépő díj: uraknak 2 kor. hölgyeknek 1 kor. a belépti díjjal egyszersmint a bor is fizetve van. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kötő zenéről és italokról gondoskodik a buzgó rendezőség.

KÖZGAZDASÁG.

A Biharmegyei Kereskedelmi Ipar és Termény Hitelbank beszámolója.

Tekintélyes pénzügyintézetünk, a Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Termény- Hitelbank vasárnap délelőtti számolt be részvényeseinek a 37 ik üzletév eredményéről.

Markovits Antal elnök a közgyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésére Berkovits Ferenczet, a jegyzőkönyv hitelesítésére Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula és dr. Konrád Márk részvényeseket jelölte ki.

Ezután Reismann Mór igazgató felolvasta az igazgatósági jelentést, melyből közöljük a következő részt:

Az 1905. évben összforgalmunk korona 153.013.840. 78 fillér és pénztári forgalmunk K. 55.993.503,97 fill-re rugott.

A múlt évi zárszámadások szerint a tiszta nyereség 125.405 K. 55 fil, mely nyereség felosztása ügyében a felügyelő bizottság hozzájárulással javasoljuk, méltóztassék: a kétes követelések tartalék alapjára K. 7.500., a tiszt nyugdíjalapra K. 4.500., igazgatósági, vezérigazgatói és felügyelő bizottsági jutaléokra korona 22.402,90 — 33.402 K. 90 f., fordítani és a fennmaradó 92.0002 K. 65 fillérből osztalékkul 2,250 drb részvény után részvényenkint 38 koronát K. 85,500, a tisztviselők és szolgák jutalmazására K. 4.800, jótékonycélokra az igazgatóság rendelkezésére K. 1500. 91800 K., kifizetett és a maradvány 202 K. 65 f.-t a tiszt nyugdíjaphoz (nyugdíjpótlékokra) csatolni.

Dr. Berkovits Ferencz felolvassa a felügyelő bizottság jelentését. A közgyűlés egyhangulag elfogadja az igazgatósági jelentést és az igazgatóság összes javaslatait.

A nyugdíjalap állásáról szóló jelentés felolvasása után végül következett a sorrend szerinti

kilépő: dr. Márkus László, Moskovits Miksa mérnök, Róth János, Salamon Benedek, Sonnenfeld Adolf, Sulyok István, Szödényi Nándor, dr. Wawrek Kálmán választmányi tagok helyébe az új választás, melyben az összes kilépő tagok újból beválasztottak. U póttag lett Bleyer Lajos.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, febr. 5.

Buza okt. — — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 febr. 5-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.50
Magyar koronajárdék 4—0%	— — —	96.65
Magyar keleti vasúti államkötvény 4%	— — —	86.40
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	96.53
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	96.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölesön	— — —	217.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	161.—
Osztrák járadék papírban	— — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.75
Osztrák korona járadék	— — —	117.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	100.25
1860. oszl. államsorsjegyek	— — —	162.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	803.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	675.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — —	670.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.09
Német birodalmi márka	— — —	117.30

NYILTTÉR.

GOVRIK ÁKOS

1498. okleveles mérnök,
mérnöki- és vállalati irodát nyitott,
Nagyvárad, Szentpéteriu. 7. sz. alatt.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg-szebb kiviteiben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelet mellett készülnek minden e szakmába vágó asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

TÖRT SZÁMOK

TANITÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim

33

— Mikor aztán rákerült volna a sor, megijedt s eltorlaszolta magát előlem. Most vezekel . . . Az élet rossz. Miért panaszkodik mindig az élet miatt? Az élet az ember s az emberen kívül nincs élet. S maga kitalálja a legszörnyűbb dolgokat csak azért, hogy port hintsen a szemembe. Elkövet mindent, amit nem kellene elkövetni, belegabalyodik mindenféle bolondos dologba s aztán sir és jajveszékkel avval áll elő, hogy az élet gonosz. Hát nem maga csinálta az életét? Elbukik a saját panaszai mögé s zavarba ejt vele másokat . . . Nos, maga letért az utról. Jó. De hát miért akar engem is félrevezetni? Talán gonoszsgából teszi? Ha nekem baj, legyen neked is baj — ugye? Nesze! Az én mérges könnyeimmel árasztom el a szivedet! Igen? Ezt akarja? Oh maga! Milyen szép maga! Istenem, de milyen szép! És nincs szive . . .

Reszketett s szemrehányó tekintettel mérte végig az asszonyt.

Foma elhallgatott s vigasztalan mozdulattal így fejezte be:

— Isten veled!

— Isten vele — mondta Medinszkája csöndesen.

Nem nyújtotta kezét, hidegen fordult el az asszonytól s elment. De már az ajtóban megsajnálta s lopva visszpillantott. Medinszkája a sarokban állt, karjai mozdulatlanul lógtak le s fejét lehajtotta.

Foma megértette, hogy így nem szabad távoznia s halkán, de szánalom nélkül mondta:

— Talán megsértettem . . . Bocsásson meg.

Én szeretem — mégis.

Nagyot sóhajtott. Az asszony halkán nevetett.

— Nem. Nagyon megbántott . . . Menjen!

— Isten vele — ismételte Foma még halkabban.

Éjszaka volt már, a hold sütött s a jég bevonta csillogó ezüstjével az utca pocsolóját. Foma a botjával verte a jeget, amely szomoruan ropogott. A árnyéka fekete négyszögekben feküdt az utcán s a fák czifra alakokban vetették árnyékukat. Némelyik olyan volt, mint egy vékony, elszáradt kéz, mely görcsösen kapaszkodik a földbe.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előlegét ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL“

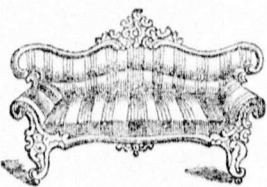
kiadóhivatalában.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úri-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata. — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám

Olcsó, mélyen leszállított árak mellett kerülnek eladásra összes férfi, és női divatáru cikkek a

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota, Igazi alkalmi eladása egész finom áruknak, különösen nagy választék férfi ingek, gallérok, kézelők, divatos férfi, fiu és gyermek kalapok, sapkák, keztyűk, harisnyák, alsó jáger ruházatok, takarók, utazó- és lópokróczok, galocsenek, hőcipők, férfi, női és gyermek lábbelik, egész finom minőségben, olcsó árak mellett, francia parchetek, rumburgi vásznak, szalag csipke, selyemkendők, pamutok különösen leszállított árak mellett.

3000 drb férfi divat nyakkendők igazán olcsó árban. Határozott ár, készpénzfizetés mellett

Az üzletberendezés eladó. 1447

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Nagy maradékvásár megkezdődött!

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóhírnevű »Probst Károly és Társa Utódai« cég csődtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk minden versenyt felülmulva jó minőségű kézmű- és divatárukból eddig nem létezett **rendkívüli olcsó árak** mellett, dus választékot szolgáltatni.

A **farsangra** igen alkalmas és czélszerű ajándékok beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol női szövetek, selymek, vásznak, fehérneműek, szőnyeg, függöny, paplan és ágyneműekben stb. dus választékot tartunk.

Fentieken kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat, női és gyermek harisnyákat, keztyűket, meleg alsó trikót, ruhákat, férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árut meglepő olcsó áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áruházunk megtekintésére, előre is biztosítva, hogy **olcsó, szabott árak** mellett fogjuk a szükségletét kielégíteni.

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Erdélyi pokróczok, flaneltakarók.

Szőrme-kabátok, boák és muffok.

Női és gyermek felöltők.